

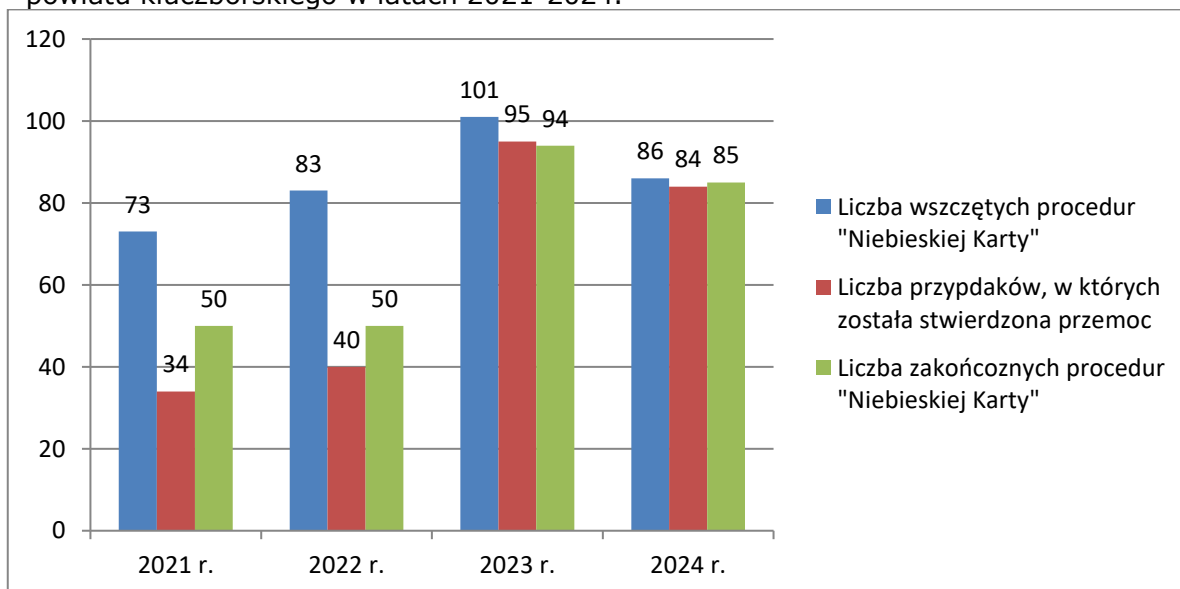
DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA OBSZARZE POWIATU KLUCZBORSKIEGO W 2024 ROKU

Diagnoza przemocy domowej na terenie powiatu kluczborskiego stanowi jeden z elementów realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Kluczborskim na lata 2023-2028. Ma ona na celu poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy domowej.

W celu przeprowadzenia analizy, zwrócono się o dane statystyczne z 2024 roku do Zespołów Interdyscyplinarnych, Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Komendy Powiatowej Policji. Uwzględniono również dane dotyczące działań realizowanych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.

Analizując zebrane dane z ostatnich czterech lat zauważa się wzrost liczby działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej przez poszczególne instytucje. Można też zauważyć, że liczba przypadków, w których została stwierdzona przemoc znacząco wzrosła w ostatnim roku. Cztery Zespoły Interdyscyplinarne z terenu powiatu kluczborskiego- z gminy Kluczbork, Byczyna, Wołczyn i Lasowice Wielkie w roku 2024 prowadziły łącznie 86 procedur „Niebieskie Karty”. Dokładne dane w tym zakresie przedstawia wykres nr 1.

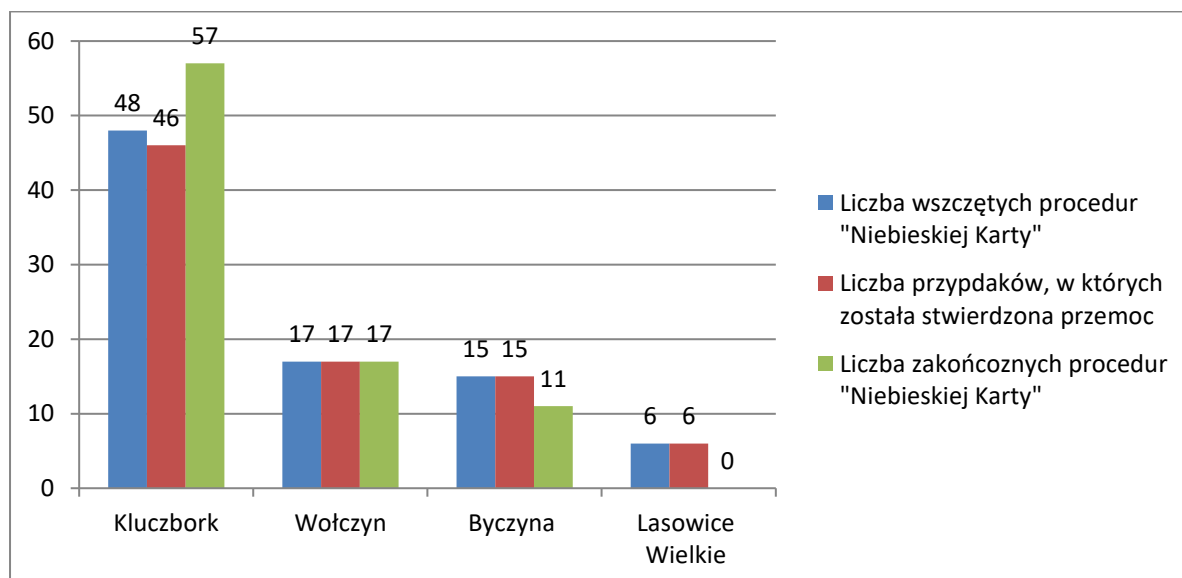
Wykres nr 1. Dane dotyczące prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” na terenie powiatu kluczborskiego w latach 2021-2024.

Źródło: opracowane na podstawie danych przekazanych przez Zespoły Interdyscyplinarne z gminy Kluczbork, Byczyna, Wołczyn, Lasowice Wielkie.

Wykres nr 2 przedstawia natomiast dane dotyczące prowadzonych w 2024 roku procedur „Niebieskie Karty” w rozbiciu na poszczególne gminy powiatu kluczborskiego.

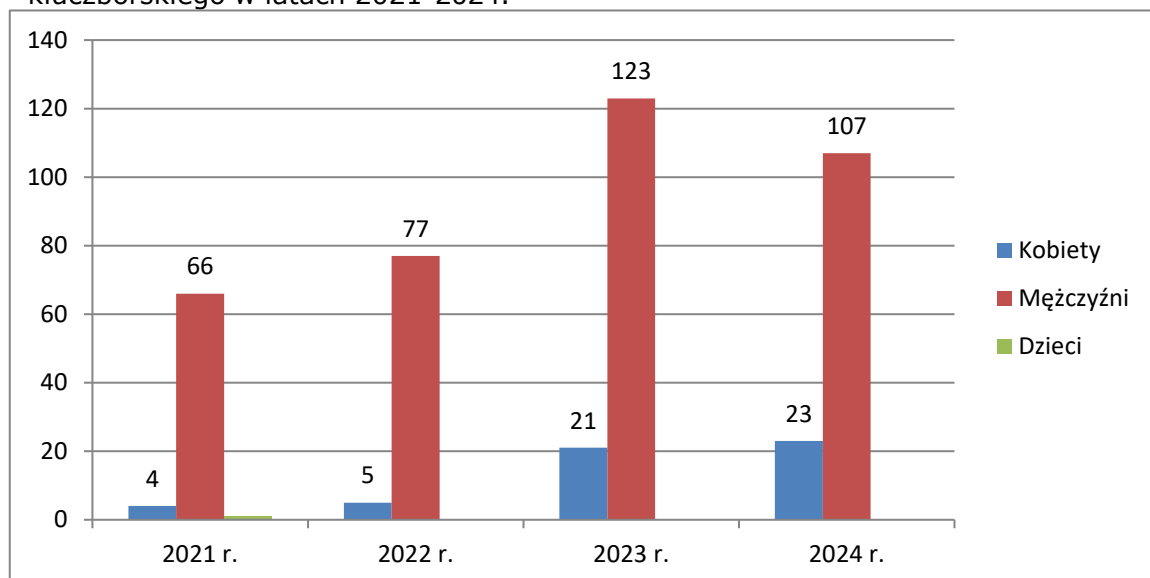
Wykres nr 2. Dane dotyczące prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” na terenie powiatu kluczborskiego w 2024 roku.

Źródło: opracowane na podstawie danych przekazanych przez Zespoły Interdyscyplinarne z gminy Kluczbork, Byczyna, Wołczyn, Lasowice Wielkie.

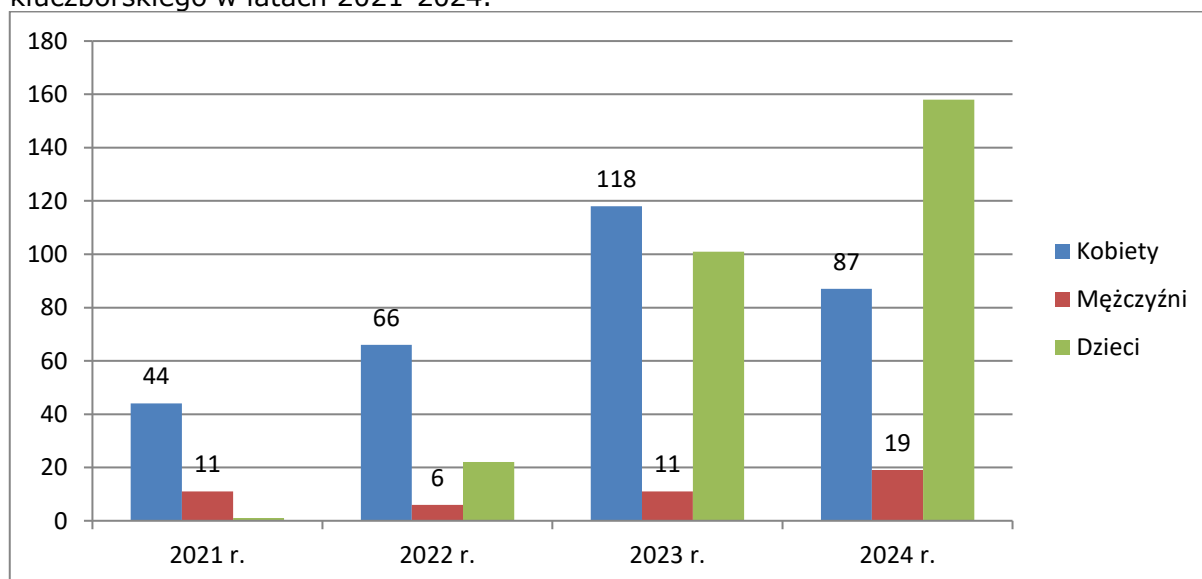
Z danych przedstawionych na wykresach nr 3 i nr 4 wynika, że na przestrzeni ostatnich czterech lat utrzymuje się zależność wskazująca, iż osobami stosującymi przemoc domową są głównie mężczyźni. W kolumnie z analizowanych lat najwięcej sprawców przemocy stanowili **mężczyźni**. Ich liczba wzrosła z 66 w 2021 r. do szczytowej liczby 123 w 2023 r., po czym spadła do 107 w 2024 r. Mężczyźni pozostają dominującą grupą sprawców przemocy domowej. Liczba kobiet stosujących przemoc wzrosła z 4 w 2021 r. do 23 w 2024 r., co oznacza ponad pięciokrotny wzrost. Choć liczby te są nadal dużo niższe niż w przypadku mężczyzn, wzrost jest znaczący i może wskazywać na zmiany społeczne lub większą skuteczność identyfikowania kobiet jako sprawczyń przemocy.

Wykres nr 3. Liczba osób stosujących przemoc domową na terenie powiatu kluczborskiego w latach 2021-2024.

Źródło: opracowane na podstawie danych przekazanych przez Zespoły Interdyscyplinarne z gminy Kluczbork, Byczyna, Wołczyn, Lasowice Wielkie.

Wykres nr 4. Liczba osób doznających przemocy domowej na terenie powiatu kluczborskiego w latach 2021-2024.

Źródło: opracowane na podstawie danych przekazanych przez Zespoły Interdyscyplinarne z gminy Kluczbork, Byczyna, Wołczyn, Lasowice Wielkie.

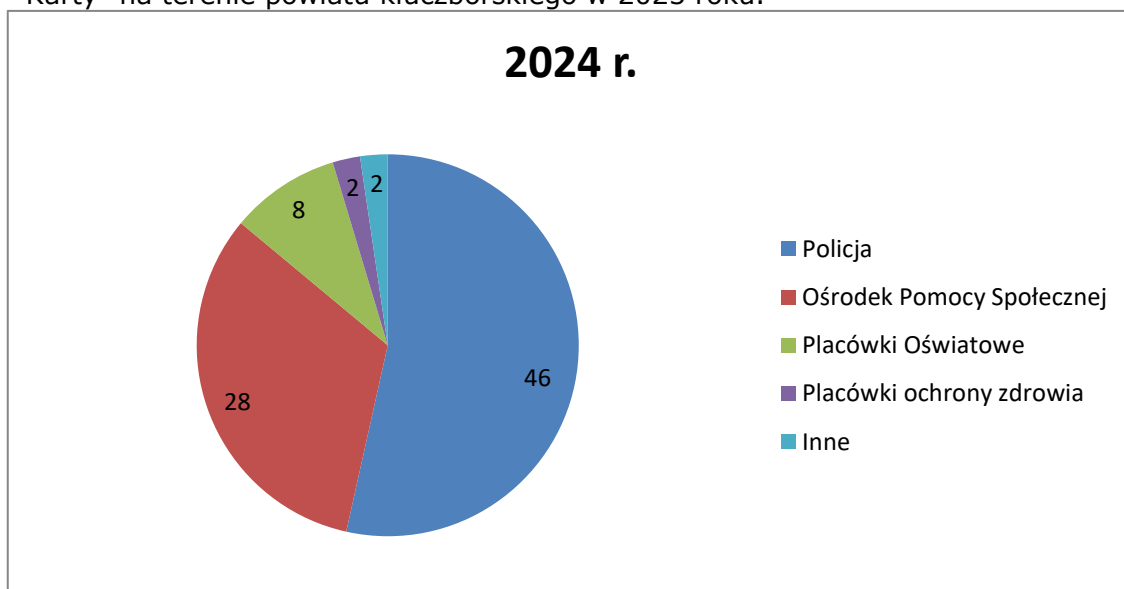
Analizując udział poszczególnych instytucji uprawnionych do wszczynania procedury „Niebieskie Karty” w omawianym okresie, najczęściej jest ona zakładana przez Komendę Powiatową Policji, jednak tendencja ta ulega zmianie i coraz większy udział w tym obszarze mają również Ośrodki Pomocy Społecznej. Bardzo mały odsetek stanowią procedury wszczęte przez placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia oraz inne

instytucje uprawnione do wszczynania procedury w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Liczba procedur wszczynanych przez Policję może wynikać ze specyfiki pracy tej instytucji, której służby mają pierwszy kontakt z osobami doświadczającymi przemocy oraz z osobami, które stosują przemoc. To Policja podejmuje działania interwencyjne mające na celu zabezpieczenie osób poszkodowanych i odizolowanie ich od sprawców przemocy. Staje się przez to pierwszym źródłem informacji o możliwych źródłach wsparcia oraz dalszych postępowaniach.

Z danych otrzymanych z Komendy Powiatowej Policji wynika, że w 2024 roku podczas interwencji dotyczących przemocy domowej było 20 mężczyzn, którzy zostali przewiezieni do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia, co świadczy również o częstym współwystępowaniu problemu uzależnienia ze stosowaniem przemocy domowej.

Zwiększanie się odsetka procedur wszczynanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej może świadczyć o większej świadomości dotyczącej możliwych form wsparcia, ogólnie większej świadomości dotyczącej samego zjawiska przemocy oraz wiedzy dotyczącej wsparcia udzielanego w tych instytucjach. Powoływane w Ośrodkach Pomocy Społecznej Zespoły Interdyscyplinarne w związku z prowadzonymi procedurami „Niebieskie Karty” podejmują bowiem działania służące: diagnozowaniu problemu przemocy domowej, inicjowaniu działań i interwencji w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, rozpowszechnianiu informacji o instytucjach pomocowych, inicjowaniu działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

Wykres nr 5. Udział poszczególnych instytucji wszczynających procedurę „Niebieskie Karty” na terenie powiatu kluczborskiego w 2023 roku.

Źródło: opracowane na podstawie danych przekazanych przez Zespoły Interdyscyplinarne z gminy Kluczbork, Byczyna, Wołczyn, Lasowice Wielkie.

Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej podejmowane są również w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej działającym przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku. W ramach pomocy oferowane jest poradnictwo specjalistyczne: psychologiczne, prawne, socjalne, rodzinne. Prowadzona jest interwencja kryzysowa polegająca na udzieleniu kompleksowej pomocy doraźnej, krótkoterminowej (psychologicznej, socjalnej, prawnej) osobom w sytuacjach kryzysowych spowodowanych doznawaniem przemocy domowej lub znajdujących się w sytuacji kryzysowej z innych powodów. Jej celem jest odzyskanie przez osobę w kryzysie zdolności do samodzielnego pokonania trudności. Polega ona na złagodzeniu objawów reakcji kryzysowej, przywróceniu równowagi psychicznej, zapobieganiu przejścia ostrego kryzysu w stan chroniczny.

W ramach działalności Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej udzielana jest również pomoc osobom doznającym przemocy domowej w formie tymczasowego pobytu w hostelu Ośrodka, trwającego do czasu ustabilizowania ich sytuacji bytowo-prawnej, maksymalnie do 3 miesięcy. Podczas pobytu osoby umieszczone mają możliwość korzystania z poradnictwa specjalistycznego. Osoby w kryzysie mogą zgłaszać się do Ośrodka poprzez kontakt z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Policją.

Liczbę osób korzystających z wyżej opisanych form wsparcia w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Kluczborku przedstawia Tabela nr 1.

Tabela nr 1. Liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistycznego w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Kluczborku.

Rok	Ogólna liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego	W tym liczba osób doświadczonych zjawiskiem przemocy domowej korzystających z poradnictwa specjalistycznego			W tym liczba osób umieszczonych w hostelu POIK		
2024	109	5			0		
		psychologiczne	prawne	socjalne	K	M	D
		5	5	0	0	0	0
				NK			
				0			

Źródło: opracowane na podstawie danych statystycznych Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kluczborku, działającego przy PCPR w Kluczborku.

Liczba osób korzystających ze wsparcia w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Kluczborku w ostatnich latach utrzymuje się na podobnym poziomie. Każdego roku w hostelu Ośrodka są umieszczane kobiety, wraz z małoletnimi dziećmi, doświadczające przemocy domowej. Pracownicy POIK udzielają specjalistycznego wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego, sporządzają również formularze „Niebieskie Karty”, które przekazują, właściwym ze względu zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej, Zespołom Interdyscyplinarnym. W 2024 roku nie odnotowano żadnych umieszczeń w POIK, ponieważ w budynku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, gdzie mieści się Ośrodek, prowadzony był remont dachu.

Ponadto, zgodnie z zapisem art. 19 ustawy o pomocy społecznej, prowadzenie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży jest obowiązkiem ustawowym powiatu. Zadanie realizowane jest na podstawie porozumienia z Diecezjalną Fundacją Ochrony Życia, która prowadzi Dom Samotnej Matki i Dziecka w Opolu oraz porozumienia z Domem Samotnych Matek z Dziećmi w Głubczycach. Czas pobytu uzależniony jest od indywidualnej sytuacji osoby i waha się od 6 do 12 miesięcy.

Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży zapewnia całodobowy okresowy pobyt matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży w okresie okołoporodowym. (Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005r). Osoby kierowane są do Domu Matki i dziecka na ich wniosek, są w nim umieszczane gdy kwalifikują się do tego typu placówki i zamieszkują na terenie powiatu kluczborskiego.

Placówka świadczy usługi w zakresie: zapewnienia schronienia, izolowania osób umieszczonych przed sprawcami przemocy, wspierania w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, zapobiegania marginalizacji społecznej, pomocy w powrocie do normalności po odrzuceniu ich przez rodziny, partnerów czy środowisko z powodu nieoczekiwanego macierzyństwa lub konieczności przezwyciężenia sytuacji kryzysowej. W 2024r. w domach Samotnej Matki umieszczone były 3 osoby (1 dorosły i 2 dzieci) z terenu powiatu kluczborskiego.

Jak pokazują liczne dane statystyczne, problem przemocy domowej często współwystępuje z problemem uzależnień. W związku z tym zwrócono się o statystyki również do Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ich członkowie podczas spotkań motywują do podjęcia leczenia, zwracając również uwagę na występujący problem przemocy. Informują o możliwościach pomocy w zakresie problemów alkoholowych, wnioskują do Sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, powiadamiają Policję oraz Ośrodki Pomocy Społecznej o konieczności objęcia rodziny działaniami zgodnymi z kompetencjami danej instytucji, są także członkami Zespołów Interdyscyplinarnych.

Według danych statystycznych udostępnionych przez Gminne Komisje

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu powiatu kluczborskiego w 2024 roku przyjęto 80 wniosków o leczenie w wyniku czego 31 osób zostało skierowanych na leczenie, a 21 spraw zostało skierowanych do Sądu.

Oprócz wyżej wymienionych działań, związanych głównie z prowadzeniem procedury „Niebieskiej Karty”, Ośrodki Pomocy Społecznej, Policja oraz placówki oświatowe z terenu powiatu kluczborskiego prowadzą również inne działania, których celem jest przeciwdziałanie przemocy domowej.

Do działań organizowanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej należą między innymi: akcje edukacyjne, szkolenia, warsztaty służące wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych i wychowawczych u rodziców, działania zmierzające do integracji rodzin, organizowanie dodatkowego wsparcia psychologicznego, prawnego, socjalnego, terapii uzależnień, konsultacji psychiatrycznych, akcje służące podnoszeniu poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców na temat zjawiska przemocy.

Funkcjonariusze Policji przeprowadzają pogadanki, rozmowy po interwencyjne z osobami zarówno doznającymi przemocy domowej, jak również z osobami, które stosują przemoc domową. Ponadto organizują również spotkania z młodzieżą, podczas których omawiają zjawisko przemocy, edukują i informują o procedurze „Niebieskiej Karty”.

Do działań z tego zakresu prowadzonych przez placówki oświatowe z terenu powiatu kluczborskiego należą między innymi: zajęcia profilaktyczne z pedagogami i psychologami szkolnymi, podczas których dzieci i młodzież są edukowane odnośnie reagowania i szukania pomocy w przypadku wystąpienia przemocy domowej; przeprowadzane z uczniami godziny wychowawcze poświęcane reagowaniu na przemoc domową oraz wzmocnieniu czynników chroniących u dzieci i młodzieży; zajęcia profilaktyczne, warsztaty; spotkania z funkcjonariuszami Policji; indywidualne wsparcie specjalistyczne.

Analiza danych obrazujących skalę zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu kluczborskiego w ostatnich trzech latach pokazuje, że w dalszym ciągu zasadne jest podejmowanie oraz rozwijanie i intensyfikowanie działań prowadzących do przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

